Funn: Det er vanskelig å sikre kompetanseutvikling og oppfølging av leger i legevakt

Ukom

GJENTATTE HENVENDELSER TIL LEGEVAKT

Funn: Det er vanskelig å sikre kompetanseutvikling og oppfølging av leger i legevakt

Publisert 20. februar 2024

ISBN 978-82-8465-034-0

Ved større legevakter er det vanlig med en kombinasjon av fast ansatte leger og fastleger med vaktplikt. Alle fastleger har plikt til å ta vakter ved legevakt (40). Andre leger som kan ha vakter på legevakten, er LIS1-leger, nyutdannede leger som venter på LIS1, leger i spesialisering, sykehusleger og stipendiater (9). Dette gjør at det kan være mange leger som er tilknyttet legevakten.

«Hvordan ha kompetanseoversikt over en stor utskiftende gruppe?»

LEGE

Ida snakket både med en lege som var fast ansatt ved legevakten og en fastlege med vaktplikt. På den undersøkte legevakten var flertallet av legene fastleger. Akuttmedisinforskriften definerer ikke hvor mange vakter fastleger må ha ved legevakt. I intervjuer kommer det fram at det er stor variasjon i hvor mange vakter fastlegene tar. Det innebærer at noen fastleger, men også andre leger som ikke er fast ansatte ved legevakten, kan ha få vakter.

Ledere opplyser at de sjelden møter fastlegene som er tilknyttet legevakten. Det er få møtepunkter, og lavt oppmøte på de felles møtepunktene som finnes. En forklaring på dette er at legevakten ikke er fastlegenes hovedarbeidsplass. Legevaktarbeid kommer i tillegg til fastlegens

arbeid på legekontoret, og gjerne også andre allmennmedisinske oppgaver i kommunen. For legene, som ikke er fast ansatte ved legevakten, er det få økonomiske insentiver knyttet til å delta på fellesmøter og andre arenaer for kompetanseheving. Tapt inntekt fra fastlegepraksis ved deltakelse på møter på legevakten kompenseres i liten grad. En evaluering av fastlegeordningen beskriver at stadig flere fastleger får fritak eller bytter bort vakter på legevakt (9). Mange fastleger opplever arbeidsbelastningen som stor, og legevaktsarbeid trekkes fram som en særlig årsak til den samlede belastningen (41). Arbeid ved legevakt honoreres i hovedsak etter aktivitet på den enkelte vakten. Inntekt er knyttet til antall og type pasientkonsultasjoner, i tillegg til et mindre vaktberedskapsstillegg.

«Det blir som en konsulentvirksomhet. Når fastleger bare er innom legevakten en gang iblant, har de lite eierskap til tjenesten»

FASTLEGE

Hunskår (42) omtaler dette som en unik og uheldig ordning:
«Ingen andre beredskapsorganisasjonar har i dag aktivitetsbasert løn, ikkje sjukepleiarar, ikkje politi, brannfolk eller ambulansearbeidarar, og slett ikkje legar i akuttmottak på sjukehus.»

For leger som har få vakter ved legevakten, kan det å ha legevakt være en særlig utfordrende arbeidssituasjon. Noen gruer seg til vaktene. De kan møte flere uvante problemstillinger, må ta beslutninger under tidspress og dokumentere i et journalsystem som de kanskje ikke benytter til daglig. I tillegg kan arbeidet bli påvirket av at de arbeider i ukjente omgivelser og samarbeider med kollegaer de ikke kjenner. Det er en risikosituasjon at leger med få vakter har varierende kjennskap til og erfaring med rutiner og system ved legevakt.

Samlet fører dette til at det er krevende for kommunene å ivareta virksomhetsansvaret for legevakten knyttet til kompetanseutvikling. Legene får ikke alltid den oppfølging og opplæringen som er nødvendig for å kunne utføre arbeid ved legevakt på en trygg måte. Dette finner også Statsforvaltere som har gjennomført tilsyn ved tre legevakter i 2023 (2,34).

Ekspertutvalget fikk i 2022 i oppdrag å utrede konkrete tiltak for å gjøre fastlegeordningen mer bærekraftig (9). Rapporten ble publisert april 2023. Forhold knyttet til legevakt er et av områdene utvalget har undersøkt. Funn i Ukoms undersøkelse bekrefter utfordringsbildet som er beskrevet i ekspertutvalgets rapport. Dette gjelder for eksempel innen organisering og bemanning.

Det er behov for en gjennomgang av dagens avtaleverk og krav om legevaktplikt. Ukom støtter Helsedirektoratets pågående arbeid med å gjennomgå organisering og finansiering av allmennlegetjenesten. Dette har betydning for kompetanseutvikling og oppfølging av fastleger i legevakt.

Statens undersøkelseskommisjon
for helse-og omsorgstjenesten

Postboks 225 Skøyen
0213 Oslo
E-post: post@ukom.no
Org nr: 921018924